

РУЗИ ҚОДИРИЙ



**ДУСТЛИК
НАШИДАСИ**

Шеърлар ва достон

Тошкент
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети
«ЕШ ГВАРДИЯ» нашриёти
1984

**Ушбу тўпламни ўғлим Қутлуғнинг
хотирасига бағишлайман.**

К $\frac{4702570200-97}{356(04)-84}$ 56—84

© Издательство «Ёш гвардия», 1984



ВАТАНИМ

Ўзингсан яловдор, туғинг барқарор,
Озодлик тоғгисан ёрқин, шуъладор,
Гулларинг жилвакор, сойларинг мавждор,
Қалбимга тафт бергап оташин диёр,
Сендадир инсонга ҳурмат, эътибор.

Кун-бакун улғайиш — толе, иқболинг,
Офтобдек чарақлаб кулар жамолинг,
Жами дилга сингмини меҳринг, хаёлинг,
Оламини лол этмиш кўркинг, камолинг,
Сендадир инсонга ҳурмат, эътибор.

Сендирсан бахтимга яралгап жаҳоп,
Ишқингдан юракда гуриллар туғён,
Бағрингда муродим кулади ҳар он,
Фидо бўлсин сенга садақа бу жон,
Сендадир инсонга ҳурмат, эътибор.

Ҳар нафас меҳнатда дур яратарман,
Энг эзгу орзу-ла дoston битарман,
Сенга чўнг севгимни баён этарман,
Сен борсан — доим шод куйлаб ўтарман,
Сендадир инсонга ҳурмат, эътибор.

Тошкент

~~Бизнинг~~ ОВОЗ

(Шу номли туркумдан)

Дунёмизда бир куй мангу, дилнавоз,
Улуғвор эътиқод этади парвоз,
У қуёш нуридан олади пардоз,
Эрку бахт, иқболдан ҳар қўшиқ, ҳар соз,
Унинг жарангида ~~жаранги~~ овоз.

Ҳар лавҳада кураш, меҳнат жўшқини,
Жамики юракда ижод ёлқини,
Бетиним гуркирар шонлар тўлқини,
Зафарлар, қувончлар оқими бу соз,
Унинг жарангида ленинчи овоз.

Қароғларда буюк умид чақноғи,
Дилларда яловдор туйғу қайноғи,
Йўлларда нурафшон ҳаёт маёғи,
Порлоқ тақдирга хос қўллардаги соз,
Унинг жарангида ~~жаранги~~ овоз.

Ҳар кунда бир бутун умрдек мазмун,
Унинг ҳар онидан тириклик мамнун,
Ошажак фароғат, сурур кун-бақун,
Замонам қудратин садоси бу соз,
Унинг жарангида ~~жаранги~~ овоз.

Пўлатлар қуйганда, қўриқ очганда,
Юлдуздан-юлдузга дадил учганда,
Узлуксиз ғалаба, шараф қучганда
Қаҳрамонлик мадҳин куйлайди бу соз,
Унинг жарангида ~~жаранги~~ овоз.

Тиллар хилма-хилдир,
Мақсад яғона,

Ќурашда,
Меҳнатда туриб мардона,
Яратамиз ҳар зум янги шоннома,
Муқаддас қардошлик куйидан бу соз,
Унинг жарангида овоз.

Бу Ватан дўстлигу меҳрга булоқ,
Ҳамиша иноқмиз,
Ҳамиша қувноқ.
Виждон ҳур,
Инсон ҳур,
Мўътабар ҳар чоғ.
Эрташги иқболни мадҳ этар бу соз,
Унинг жарангида овоз.

Тошкент, 1980

ЎЗБЕКИСТОН, ЯШНАЙБЕР!

Кўклам шавқи жўшаверсин,
Баҳористон яшнаибер,
Кўз-кўз айла гул жамолнинг,
Қулф ур ҳар он, яшнаибер,
Ҳаёт гўзал, даврим гўзал,
Қувнар жаҳон, яшнаибер,
Пешонангдан ўнмиш қуёш,
Ўзбекистон, яшнаибер.

Гунчаларинг — чўғдек лаълинг,
Жилвакордир гулларинг,
Димоқларга ифтор сеимини,
Ҳид уфурмиш йўлларинг,
Оромбахшдир атрофларинг,
Илҳомбахш ўнг-сўлларинг,
Жаннатдан минг чандон гўзал,
Ўзбекистон, яшнаибер.

Гулларингга боқиб булбул,
Сайрар жўшқин навода,
Гулшанларинг қасидасини
Сўйлар жўшқин навода,
Абадият мадҳим баён
Айлар жўшқин навода,
Мен ҳам савти наво сўйлай,
Ўзбекистон, яшнаибер.

Ҳар бир гулинг риштасидан
Диллар дилга пайваста,
Ундан баҳра олар меҳру
Муҳаббат ҳар нафасда,
Ҳар наҳорда қутлаб тутгум
Фидоларга гулдаста,

Мурод, камол чин барқарор,
Ўзбекистон, яшнаибер.

Зиё билан чайқалмишдир
Бўстонларнинг қучоғи,
Ёғдуларга чўмилмишдир,
Жилоланар ҳар ёғи,
Суюкларнинг суюгисан,
Ардоқларнинг ардоғи,
Шарққа ибрат мангу бўстоп —
Ўзбекистон, яшнаибер.

Мен учун, оҳ, сен суюкли,
Сен қимматли гул диёр,
Қароғимдай асрагумдир,
Қўндирмасман гард-ғубор,
Қодирий бир содиқ ўғлини,
Сенга доим вафодор,
Юракка қўр, жонга дармон,
Ўзбекистон, яшнаибер.

Тошкент, 1977

ҲОСИЛ БАЙРАМИ

I

Батаи қудратиинг чексизлигида
Ҳиссангиз улкандир, эй, заршуносим.
Чўнгдир салмоғингиз шонлар вазнида,
Сизгадир икромим,
Меҳрим, ихлосим.
Бу диёр юрагин сержўшқиплиги
Дилингиз қўридан, ҳароратидан.
Маъмурлик дарёсин сертошқинлиги
Қадоқ қўлларингиз саховатидан.
Бу юрт жамолнинг мунавварлиги
Пахтангизнинг ёрқин нуридан, бешак.
Дамларнинг хушлиги,
Музаффарлиги
Жасур умрингиздан нишона демак.
Довруғу шуҳратнинг гуркирашлари —
Дунёни лол этган хирмонингиздан.
Шодлик куйларининг авж олишлари —
«Оқ олтин» аталган жаҳонингиздан.

II

Табиатдан устуи чиқдингиз ҳар он,
Бўлди фан, техника мададкорингиз.
Қардошлик рамзидир Сиз яратган шон,
Дўстлигу тинчликдир чин шиорингиз.
Бағрингиз қуёшнинг тафтига қадар,
Саховат кўкида балққан офтоб Сиз.
Яратолди миллион тонналаб оқ зар
Сўнмас қалб чўғингиз,
Олтин қўлингиз!
Ҳамма тилда Сизга табригу олқиш,
Достонга айланмиш голиб номингиз.
Таърифингиз олис-олисга етмиш,
То етти иқлимга кетмиш донғингиз.

Ўлкада шоп кезар,
Шарофат кезар,
Назму наво кезар,
Кезар шод айём.
Суруру ифтихор,
Муҳаббат кезар,
Тўй бонги авжлапар шу куп, шу оқшом!

Тошкент, 1979

ИШЧИ ДЎСТИМГА

Ишчи дўстим, сенсан илҳом мапбанм,
Сенга бахшидадир қалбим қўшиғи.
Ўелажақ кўришар сени ўйласам,
Писандмас сен учун йиллар тўсиғи.
Сенга бағишланар ҳар эзгу калом,
Сенинг номинг билан фахр этар Ватап.
Тарих бўлиб қолар ҳар айтган сўзинг,
Ҳар ишинг монанддир сўзингга, зотан,—
Ҳар шаҳар,
Ҳар бир йил,
Буюк иншоот
Сенинг жасоратинг рамзидир, дўстим.
Ҳар бир мўъжизада,
Жаҳоний баҳсда
Ишчилар синфининг мавқеи устун.
Сенинг ижодингдир, ижодкор дўстим,
Инсоқлар кўзида умидвор зиё —
Коммунизм номи билан аталган
Ўша саодатли, мунаввар дунё!
Меҳнатинг,
Қудратинг билан юксалмиш
Юртимнинг обрўси бўлиб муаззам,
Сенинг шу пўлатдек метин сафингга
Қувонч, ҳаяжон-ла боқаман баъзан.
Юрагим уриши,
Қон юришида
Қалбинг ҳароратин,
Қўриш сезаман.
Қароғларда ёнган ўчмас оташда
Меҳринг қуёшининг нурин сезаман
Мўъжизакор қўллар рамзин кўраман
Печларда тобланган чўян, пўлатда,
Қонларнинг қаъридан қазилган маъдап,
Оламни лол этган кучда, қувватда.

Гул нақшидан тортиб гигантларгача
Дидинг,
 фaросатинг,
 кўркинг намоён,
Самонн забт этган жасур парвозда
Сенинг заковатинг борар ёнма-ён.
Дилин юрт севгисн ёққан ҳар жонга
Букилмас проданг,
Мафкураиғ сингмиш.
Меҳнат оламига сардор асли сен,
Сенинг йўлларингда чаманлар унмиш.
Меҳнатинг боисдир
Юрт тўкинлиги,
Замон осойиши,
Каромати ҳам,
Сенда мужассамдир
Инсон қудрати,
Ижоди,
Журъати,
Назокати ҳам...
Ишчи дўстим, сенсан илҳом манбаим,
Сенга бахшидадир қалбим қўшиғи.
Келажак кўринар сени ўйласам,
Писандмас сен учун йиллар тўсиғи!

Тошкент, 1976

ЗАФАР САРИ

Улуғ давримизнинг улуғ пойдори,
Октябрь фарзанди,
Хурлик посбони,
Коммуна қасрининг ҳассос меъмори,
Эрку бахт гуллаган боғлар боғбони,
Тинчликка таянчсиз,
Ленинчи авлод,
Толмас курашчисиз
Бахтли ва озод.
Дилда буюк орзу, ёздингиз қанот
Хур юртдаги жами нуқталар қадар.
Қатъий аҳд-паймондан,
Қалблар қўридан,
Ғайрат оқимидан,
Манглай теридан
Яралган олам бу, умрида баҳор,
Димоқларга сочур узлуксиз иффор.
Доимо гуркираш, яшаришга хос,
Қутлуғдан қутлуғдир,
Эзгудан эзгу.
Пок ниятга,
Олий тилакларга бош
Юракларда жўшар исёнкор туйғу!
Меҳнат-ла қўйдингиз иқболга ҳайкал,
Ҳойкалки,
Ҳар бири буюк кашфиёт.
Ҳар битта кашфиёт тарихга сайқал,
Уни чарақлатмиш нурли эътиқод.
Шу абадий гулшан дунёмиз ҳаққи,
Ленинчасига, ҳа, ишламоқ даркор!
Ленин бахш айлаган зиёмиз ҳаққи,
Тагин мардонавор курашмоқ даркор!
Унинг шон-шарафин сўйлаш чоғи бу,
Курашин,

Зафарин сўйлайлик жўшиб.
Мангулик баҳорин куйлаш чоғи бу,
Барқ урган давронни куйлайлик тошиб.
Тилдаги қўшиқда муқаддас номи,
Дилдаги туйғуда улуғвор шуур.
Зафар сари бошлар Ленин таълими,
Ёғар шан узра шан,
Нур устига нур.

Тошкент, 1980

БУ ДУНЁ

Бу дунё ажойиб, серҳиммат, ўктам,
Инсон деб яшайди,

чекади ташвиш.

Бу дунё ишқида меҳнаткаш одам,
Эрта-кеч курашар,

қилишар юмуш!..

Бу дунё офтобнинг нурига тўла,
Сўнмас оташ бўлиб тепар юраги.

Эзгулик офтобин олқишлар, қутлар,
Машъумликни кўймоқ ўйи, тилаги!..

Бу дунё орзуси —

доим ҳамдамлик,

Қардошлигу дўстлик унга эрур жон.
Омонлик,

ободлик,

шодликка чанқоқ,

Низони ўчирмоқ ундаги армон!..

Бу дунё бедор ва

безовта, дардлик,

Ҳар жонзот умрига шерикдир, шерик.

Замона руҳини ҳис этмаса ким,

У руҳан ўликдир,

Эмасдир тирик.

Бу дунё фараҳли,

Меҳнат шарафдир,

Унинг қудрати-ла бурро сўзлайман!

Дунёга туташдир фикриму зикрим,

Даврим ярасига даво излайман!

Бу дунё тинимсиз юмуш, курашдир,

Ҳамманинг бурчидир бўлмоқ фидокор!

Хастадил элларга нажот йўлламоқ,—

Қарздир бу,

Ҳар кимнинг зиммасида бор.

Бу дунё шундайин!

Эшит, биродар,
Лоқайдлик оламга ортиқча юқдир.
Чунки «бедард эшак, дарди йўқ кесак»,
Беғам, бепарвога қарар кўз йўқдир.
Бу дунё уйғоқдир,
Касби уйғоқлик.
Дунёмиз дардига стар уйғоқлар.
Кўмар ғофилликни, гумроҳликларни,
Зулматни ўрташга ёқур чироқлар.
Бу дунё ҳақ талаб,

касби адолат,

Ҳимматлар юксалтар ҳақликнинг туғин!
Ҳақсизлик томирин кесиб, куйдириб,
Ҳар зум ловулластар ҳақиқат чўғин.
Бу дунё ҳаётбахш,

касби жўшқинлик,

Қулатмоқ истайдн сустлик тоғларин!..
Дармон бўл жаҳоннинг қайноқ ишига,
Сўнгсиз курашларда ювгин доғларин!..
Бу дунё зиёбахш,

кони истиқбол,

Келажак ва умид шунда очур юз!
Шундан умидворлик, тилагу ишонч,
У билан улғаяр ҳар ўғил, ҳар қиз.
Бор бўлсин чин инсон, унсин,
кўпайсин,

Бахт сози,

қўшиғи янграсин мудом!

Оташқалб ўтлари сўнмасин ҳеч вақт,
Қўшиғим қўшиққа эш этсин давом!

Тошкент,

ЛОҚАЙДЛИК

У билан бир ўсган,
 улғайган эдик,
У сувга чўкди, эҳ...
 мен қолдим тирик.
Уни қутқазмадим, гуноҳим учун —
Изтироб чекаман,
 юракда оғриқ!
Билсам, бу лоқайдлик жазоси экан,
Тирнайди бағримни,
 қийналар виждон,
Ўлиб-тириламан ҳанузгачайин
Ўша ўртоғимни эслаганим он!
Кўзимни қоронғи қоплайди дарҳол,
Ўзимга бераман кетма-кет савол:
— У сувга чўкканда нечун жим турдинг?
Нега қутқазмадинг,
 қилмадинг омон?
Одам ҳаётига масъул-ку одам,
Бир-бирин қўриқлаш бурчи-ку, ҳар дам
Ҳаётга масъулсан,
 кузатмоқ қарзинг,
Бу қарзни зимманга юклаган олам.
Эҳ, сўнгги пушаймон бефойда, дўстим,
Сен лоқайд бўлмагин,
Сен ҳушёр ўсин!

Тошкент, 1981



ТИНГЛАСИН

Сайра, танбур, хонишларинг
Баҳористон тингласин,
Ошиқлардай полишларинг
Хумористон тингласин,
Қалблар аро олқишларинг
Дил-дилистон тингласин,
Юракларни ёқишларинг
Жами инсон тингласин,
Булбулга жўр сўйлашларинг
Гулгун жаҳон тингласин,
Савти наво куйлашларинг
Замин, замон тингласин.

Мен саболар қанотида,
Дил садо жаҳонида,
Мен нигоҳлар оташида,
Дил зиё уммонида,
Мен раънолар бўстонида,
Дил зебо достонида,
Мен шайдолар масканида,
Дил ризо туғёнида,
Булбулга жўр сўйлашларинг
Гулгун жаҳон тингласин,
Савти наво куйлашларинг
Замин, замон тингласин.

Мен мурувват дунёсида,
Жўшар бахтим чашмаси,
Чулғамишдир дилни нурга

Бахтли умрим папъаси,
Унга сингмиш ҳаёт шами,
Абадият шуъласи,
Ёғдуларга чўмилмишдир
қўшиқларнинг нағмаси,
Булбулга жўр сўйлашларинг
Гулгун жаҳон тингласин,
Савти наво куйлашларинг
Замин, замон тингласин.

Бу саодат маъвосидир,
Фароғатин куйлагум,
Авлодлардан-авлодларга
Саховатин куйлагум,
Ҳаловатин, шарофатин
Бир умрга сўйлагум,
Даврон тинглар, башар тинглар,
Борим баён айлагум,
Булбулга жўр сўйлашларинг
Гулгун жаҳон тингласин,
Савти наво куйлашларинг
Замин, замон тингласин.

Бенавога хониш ўргат,
Ҳисларим соч дилнавоз,
Дилларни забт этар сасинг,
Бунча илиқ, бунча соз,
Садойингга ҳамма таслим,
Йўқдир қилча эътироз,
Сайра, «Ушшоқ» мақомига,—
Мен ҳам қўшай бир овоз,
Булбулга жўр сўйлашларинг
Гулгун жаҳон тингласин,
Савти наво куйлашларинг
Замин, замон тингласин.

Бу ифтихор дунёсидир,
Шодиёна қайнагай,
Иқбол тожин кийиб ҳар жоп,
Бахтин тўйлаб ўйнагай,
Хумор ёзиб дўст-ошқолар,
Биродарлар яйрагай,
Барча сенга ҳамоҳангдир,
Қодирийдек куйлагай,
Булбулга жўр сўйлашларинг
Гулгун жаҳон тингласин,
Савти наво куйлашларинг,
Замин, замон тингласин.

Тошкент, 1976

НАСИБ БЎЛИБДИР

Гулар завқи, ишқи, сехри
Кўнглимни ром қилибдир,
Гупуллаган муаттар бўй
Қалбимга лим тўлибдир.
Қаён боқсам, гулқад, гулруҳ,
Гулноз майин кулибдир,
Гулларга мең жонни фидо
Этмоқ насиб бўлибдир.

То азалдан гулга шайдо,
Танлаб гуллар терарман,
Гулдек тоза дилга шайдо,
Дил олиб, дил берарман,
Кўнглим ёнур элга шайдо,
Тирикман, эл севарман,
Бисотимда борин унга
Тутмоқ насиб бўлибдир.

Тебратмишдир вужудимни —
Ўчмас ҳислар, туғёнлар,
Куйлаябман гулшан аро
Ғазаллару дostonлар,
Жаннатдан минг аълодир бу
Раъно тўла бўстонлар,
Жаннат гулин кўзларимга
Суртмоқ насиб бўлибдир.

Билмам, ўзга шундоқ гулшан,
Гулираъно бормикан,
Нафисликда, сулувлиқда
Шунча танҳо бормикан,
Иштиёқни қўзир бунча,
Атри дарё бормикан,

Менга кўхлик дарёсидан
Ўтмоқ пасиб бўлибдир.

Тенгсиз битган маъводир бу,
Яйраб ёздим кенг қулоч,
Йўлларимда гул поёндоз,
Иқболим — бошимда тож,
Мисли шоҳмап, мисли ҳурман,
Йўқдир зарра эҳтиёж,
Армонларим висолига
Етмоқ насиб бўлибдир.

Кўрдим обрў-икром бунда,
Қучдим ҳурмат, эътибор,
Ҳаётимнинг ҳар онда
Қувонч, сурур, ифтихор,
Тайёр нелар истасам, мен —
Бахтиёрдан бахтиёр,
Гул масканда дўсту ёрни
Кутмоқ насиб бўлибдир.

Тошкент, 1971

БУСТОНИНГ СЕНИНГ

Не керак зийнат, ҳашам,
 Бўлмаса хуш онинг сенинг,
Не керак қўш-қўш қапот,
 Бўлмаса жавлонинг сенинг.

Ғафлатда уйқу босиб,
 Манзилга етмоғинг гумоц,
Йўл бошлаб бонгин урар —
 Бўлмаса карвонинг сенинг.

Ҳеч киши чиқолмагай
 Чўққига асло бемадад,
Мададу дармон эрур,
 Қудратли замонинг сенинг.

На камол, на бир мурод —
 Ёзарму иқболинг қулоч,
Умидлар гулин очиб,
 Тутмаса бўстонинг сенинг.

Қай юрак яллиғланар,
 Ёндирмаса бахт чўғлари,
Завқ қўрин диллар аро
 Солмаса давронинг сенинг.
Ким қувонч созин чалур,
 Сурмаса ҳурлик гаштини,
Шодликдан тўлқин отар
 Бўлмаса уммонинг сенинг.
Нурсимон порлоқ, гўзал
 Қўшиқ яратмоғинг маҳол
Бу диёр имконлари
 Бўлмаса имконинг сенинг.

Қодирий саодатинг,
Давринг, суруринг шуъладор,
Таралса ёпиқ куйинг,
Қулмасму армонинг сецинг.

Тошкент, 1978

МАРҲАБО, СОҲИБКОРИМ

Бу гул меҳрим боғидан,
 Қабул эт, гулбаҳорим,
Нишона қалб қўридан,
 Манзур тут, шаҳсуворим,
Гулнур дедим, гул бердим,
 Ардоқлагил, гулнорим,
Гул орқали дил бердим,
 Дилимга боқ, дилдорим,
Юрагимга йўл бердим,
 Марҳабо, соҳибкорим!

Боқиб узоқ, узоқдан,
 Чалдим севгим рубобин,
Фироқ, ўтин ўчирдим,
 Енгдим ҳижрон азобин,
Тўйиб, қониб ичайин
 Васли дамлар шаробин,
Шуълалардан ёзайин
 Мурод ҳосил китобин,
Юрагимга йўл бердим,
 Марҳабо, соҳибкорим!

Сен порлагач умримда,
 Бўлдим пуринг асири,
Қалбим ёнгач қўрингда,
 Бўлдим қўринг асири,
Шайдойман сеҳрингда,
 Бўлдим сеҳринг асири,
Сен тоблагач меҳрингда,
 Бўлдим, меҳринг асири.
Юрагимга йўл бердим,
 Марҳабо, соҳибкорим!

Гувоҳ бўлсин севгимга
Аҳли олам сен учун,
Бу қасамёд йўлига
Қўйдим қадам сен учун,
Қўшиқ тўқиб, севгимни —
Қуйлай ҳар дам сен учун,
Вафодорга вафо, деб,
Сайрай ҳар дам сен учун,
Юрагимга йўл бердим,
Марҳабо, соҳибкорим!

Ишқимизга маскандир
Бу диёнат гулшани,
Ихлос гулин очибди
Бу саодат гулшани,
Жилваларга тўлибди
Бу назокат гулшани,
Бизни чорлар бағрига
Бу фароғат гулшани,
Юрагимга йўл бердим,
Марҳабо, соҳибкорим!

Бахтимиздан яралган
Эзгу, ўтлуғ бу замон,
Фахримиздан яралган
Азиз, қутлуғ бу замон,
Бизга меҳрин ёғдирар
Бамисли чўғ бу замон,
Қодирий дер: «Барқарор,
Қиёси йўқ бу замон».
Юрагимга йўл бердим,
Марҳабо, соҳибкорим!

Тошкент, 1974.

Жилвангиздан гулгун ҳаёт камолин,
Манглайи ярқироқ гулпараст халқим —
Меҳнати бахш этмиш тенгсиз, нафосат.
Сиздадир нигоҳим,
Сиздадир қалбим,
Чунки гўзалликка ошиқман абад.

Тошкент, 1963.



СЕН ЯШАЙСАН ДАВРЛАР ОША

*Инқилобчи, янги уйғур шеърятининг
асосчиси Лутфулла Муталлиб таваллудининг
60 йиллигига бағишлайман*

Не-пе амалдор, не бойини кўрганман,
Талтайиб, дағдаға қиларди ҳарчанд.
Каттакон саллалди қози, эшоплар
Ўзларин улуғлаш билан эди банд.
Дердилар: «Дунёда азизлар бизмиз,
Жаҳонга ҳомий биз,

бу — азал қисмат!

Биз олам пойдори, устунни ҳам биз,
Авлиё, пайғамбар берган ваколат!..»
Оят ўқирдилар кўпиртиб оғиз,
Ерди маъракада тансиқ таомлар.
Таъма-ла ҳар кимга қадашарди кўз,
Уларники эди тухфа, ишъомлар.
Билмасди ишратдан ўзгани улар,
Жабрдан элнинг лек дили эди қон.
Тўсарди илм-ирфон юзини улар,
Маърифат бўстонини этарди хазон.
Эдилар азалдан бахт, иқболга ғов,
Англамас эдилар Ватан маъносини.
Эрка, иноқликка бўлишарди ёв,
Бўғардилар, тенглик, дўстлик садосини.
Улар эл умидин чилпора этди,
Ўз нафсин ва тинчини ўйлашди тинмай.
Дарбадар шамолдек келишди-кетди,
Кетдилар ном-нишон қолмай бутунлай.



Сени кўрган, севган жоплар қатори
Кўрганман, севганман,

дилимда номинг.

Сен ўлмас элимнинг жарангли тори,
Қалбим қат-қатида ўтли каломинг.
Мен каби миллионлар ўйлайди сени,
Сен ижод кўкида порлоқ юлдузсан.
Мен каби миллионлар куйлайди сени,
Зулматда чақнаган нурсан, кундузсан.
Порладинг инқилоб қўшиғин куйлаб,
Мангуга озошлик гулларин тердинг.
Унда ис таратдинг ўлкалар бўйлаб,
«Йилларга жавоб»-ла дилларга кирдинг.
Эрк жангин садоси бўлди куйларинг,
Гулдираб сузмоқда элдан элларга.
Индин ҳақидаги фикринг, ўйларинг,
Жонга дармон,
Қувват қўшар белларга.



Англардим яловдор эканлигингни,
Ўхшатардим вулқон ёлқинларига.
Қураш бонги бўлган ҳар бир сўзингни
Қиёслардим уммон тўлқинларига.
«Қураш илҳоми»ни ўқимай қай он,
Ҳисларим жўшарди миссли дарё.
Юракда улғаяр эди ғалаён,
Гўё туғёнкор тус оларди дунё...
Сени бир чақмоққа қилардим таққос,
Бу таққосга эди «Чингмўдан» асос.
Жалол исёнига эш бўлиб жоним,
Ортарди исёнкор руҳим, дармоним!

Рух олиб шеърингдан талпинар эдим —
Октябрь тонгининг сарчашмасига.
«Ленин шундоқ ўргатган»ни ўқирдим,
Ошиқардим эркининг нашидасига.
Куйлаб «Ватан аъло, халқ аъло» куйин,
Ватанпарварлигинг намоён этдинг.
Кўрсатдинг юрт севмоқ ўзи нелигин,
Унинг ибратомуз рубобин чертдинг...
Жангдасан,
Ёв билан солишмоқдасан,
Ҳар шеъринг,
Ҳар сатринг ўзи бир жангчи.
Шумлик, ёвузлик-ла олишмоқдасан,
Ғоянгу проданг ўзи бир жарчи.
Ошдим тоғ, дарёлар,
Бўйладим манзил,
Ҳамма жойда ўчмас изингни кўрдим.
Изларингдан тердим даста-даста гул,
Ҳар гулда исингни, ўзингни кўрдим.
Дўстлик қўшиқларин айтаётирсан,
Ҳар куйингда Ленин қуёшин тафти,
Замондан замонга ўтаётирсан,
Умрингда шиддаткор оламнинг забти!

Тошкент, 1982



ДАЪВАТ

(Публицистик достон)

МУҚАДДИМА

Ленин ақлу заковатин,
Фикрин сўнмас шами бўл!
Инсоният тилакларин,
Орзуларин жами бўл!
Бўйлаб олтин шафақларни,
Дил қўрим соч, куйларим!
Ёвузликни ўртаб учгил,
Ёз кенг қулоч, куйларим!
Ишчиларнинг жасорати,
Қудратидай бўл буюк!
Дехқонлардай сахий, қайноқ,
Олийҳиммат бўл, суюк!
Мўъжизакор даҳосидек
Кашфиётга чорлаб уч!
Фазогирлар пзларидап
Самовотда порлаб уч!
Улуғ карвоп бонгисимон
Қўндирма кўзга мудроқ!
Ундайвергин доим олға,
Уйғот ҳавас, иштиёқ!
Тоғу денгиз, қитъалар ош,

Соҳиллару манзил ош!
Жафокашлар манглайн ўп,
Куйинга бўл оҳангдош!

* *
*

Кезгил жами ўлкаларни,
Инсонларни зийрак эт!
Барча типчлик посбонларин
Бир-биридан сергак эт!
Мен башарнинг заррасиман,
У беўлчов вужуддир.
Куч-қуввати, каромати
Беқиёс, беҳудуддир.
Яшамоғим маҳол усиз,
У жониму дармоним.
У туфайли муқаддасдир
Мафкураму имоним.
Ишқи-ишқим,
Аҳди-аҳдим,
Иродаси-иродам.
Шарофати-шарофатим,
Таронаси-таронам.
У жамғарган жавоҳирлар
Бебаҳодир менга ҳам.
Муштаракдир бор иқлимга,
Унда олам мағзи жам.
Башар ҳаёт-мамотига
Қаролмайман бепарво.
Эрк нашъасин сурсин барча,
Ғам чекмасин мутлақо.
Қолсин фақат луғатларда
«Ҳоқим, маҳкум», деган сўз.
Кўрсин ҳамма тенг ҳаловат,
Сарғаймасин бирон юз.
Адолату ҳаққоният,

Шиори бўл, жўшавер!
Дўстлик, тенглик деганларнинг
Қарори бўл, жўшавер!

* *
*

Мен башардан бир томчима,
У довулли бир уммон.
Совет юртим эса унинг
Таянчидир ҳар қачон.
Бунда ҳаёт жозибаси,
Дилбарлиги мужассам.
Барқарордир эзгу ният,
Бунда олий мақсад жам.

Осмонаро кўчса юлдуз,
Бир сесканиб ўй сургум.
Тушмасин деб бошимизга,
Табиатга ёлворгум.
Табиат-чи, ҳайратда дер:
— У юлдузлар йироқда.
Одамдан қўрқ — хоҳласа у
Ташлар сени фироққа.
Жаҳон нотинч,
Замин узра —
Икки оқим, икки йўл!
Бириси нур,
Бирин зулмат,
Бирин тикап,
Бирин гул!
Бирин жаннат, сочур хуш бўй,
Бахт, шодликка чорлайди.
Олишади аёз билан,
Қуёш бўлиб порлайди.

Ёвузликни даф этмак-чун
Курашади мардопа.
Куррамизни асрамоқлик
Ундаги аҳд-паймона.
— Тўхтасин,— дер,— қуролланмоқ,
Хавфу хатар қадам!
Кул бўлмасин ядролардап
Бу тириклик олами!
Зулумоту кулфат битсин,
Ўчсин босқинлар изи!
Биродарлик масканига
Айлансин бу ер юзи!

Бошқа дунё — бунинг акси,
Унда ҳоким капитал.
Эзин, алдаш ва таламоқ
Унда шиор ҳар маҳал.
Эгилган бош,
Кўзларда ёш,
Тил «кесилган», тан яра!
Оёқда гўл,
Кўлда занжир,
Инсон эрки масхара!
Ачинаман ўшаларга —
Кулфатдаги элларга.
Ёвузликнинг тиғи теккан,
Хасталанган дилларга.
Шулар томон учар хаёл,
Шулардадир ўйларим.
Маҳкумларга бергил нажот,
Эрка чорла, куйларим!



Мен башардан митти учқун,
У жаҳоний бир оташ.
Юракларнинг ёнишлари,
Уришлари ҳам туташ.
Ҳур юртимнинг диёрларин
Рағбати бўл, даъватим.
Чақнаб сузсин сеп-ла менинг
Фикрим-зикрим, ҳимматим.
Ўитъаларга алвон-алвон
Гул экакалар — йўлдошим.
Асрим шонин, ғалабасин
Улғайтганлар — қўлдошим.
Фашизмга қарши жангда
Бизга ёнма-ён турган,
Озодлик, бахт, дўстлик учун
Жон олгану, жон берган,
Худди мендек бахти кулган,
Шодлик қучган ҳар бир эл,
Йўлларимга йўли туташ,
Бойлангандир дилга-дил.
Мен уларга томирдошман,
Юракдошман, юракдош.
Бирга тепар қўш юраклар,
Бир-бирига тилакдош.
Кўкимизда битта офтоб,
Пешво бизга битта тонг.
Илдиз отмиш теран дўстлик,
Ҳамжиҳат ҳис-туйғу, онг.
Устоз Маркс ва Энгельс
Авлодига йўлдошман.
Ундан таълим олган одил.—
Мардумларга дилдошман.

Эрк жарчиси Бехер, Вайнер¹
Куйи монанд куйимга.
Соҳир фикри, жўшқин ўйи
Мосдир фикру ўйимга.
Ўлим билмас Фучик куйи
Куйимга эш ҳамиша.
Чех, словак орзулари
Орзуимдир ҳамиша.
Булғорларга ҳамнафасман,
Қисматимиз туташдир.
Бораётган йўлимизу
Манзилимиз ўхшашдир.
Қаҳрамон зот Димитров
Мен учун ҳам қадрдон.
Ленинизм гоёсига
Бўлди содиқ бир посбон.
Кўнглим яқин руминга ҳам,
Орада йўқ ғайри сир.
Ҳисларимга ёндош учган
Садовяну² ҳиссидир.
Венгер бирлап апоқ-чапоқ,
Аҳил ака-укамиз.
Қўл бериб бир-биримизга,
Қасамёдлар қилганмиз.
Бахт-саодат гулшанида
Кўмакдошман полякка.
Коммунистик эътиқод-ла
Тилакдошман полякка.
Коммунистман,
Виждоним пок,
Ғаразлардан нариман.

¹ Бехер, Вайнер — демократик Германия адабиёти вакилларида.

² Садовяну — социалистик румин адабиёти намоёндаларида.

Ленин пурип эмиб, ўстап
Софдиллардан бириман.
Гуллаётган озод чаман
Гули сўлмасин дейман.
Дўстларимнинг гулгун юзи
Ҳеч тунд бўлмасин дейман.

* *
*

Мен башарнинг куйчисиман,
Эркинлигин сўйлагум.
Ҳамдамликдан жамол очган
Олам кўркип куйлагум.
Озод мўғул фарзанди-ла
Дўстлигимиз синалган:
Улуғ Ильич, Сухебатор —
Номи билан аталган.
Бу дўстликнинг ипи узун
Замину осмон қадар.
Четдан боқиб турли ғаним
Куяр, йиғлар, қон ютар.
Жасур Вьетнам ботирлари
Қардошимдир,
Дўстимдир.
Унинг одил кураш пости
Менинг кураш постимдир.
Маслагимиз, тақдиримиз
Илдиздошу томирдош.
Боқамиз бир истиқболга,
Ҳамқисмату ва сирдош.
Босқинчилар додин берган
Йигит-қизин қутлагум.
Унинг зафар қўшиқларин
Умрим бўйи ёдлагум.
Хо Ши Минга эҳтирому
Икромларим бепоён.

Упга меҳрим оташлари,
Ёлқинлари бир жаҳон!
Кампучия мардларига
Дил боғимдан гул тердим.
Боғлаб орзум илларда,
Узатдим ва қўл бердим.
Лаос ўғли тутди қўлим,
Мен ҳам қўлин ушладим.
Бошлаб иқбол йўлларидан,
Олға одим ташладим.
Ғийбатчилар қолди доғда,
Вайсаб, вайсаб қусмин қоп.
Ҳануз четдан тош отишар
Талвасада ҳар замон.
Қувонаман ич-ичимдан,
Хушҳоллигим бир олам.
Афғон бизга вафодор дўст,
Ҳамфикр ва ҳамқадам.
Кулди мангу бахт-омади,
Омадимдек барқарор.
Ҳурлик, тенглик муҳри қўлда,
Келажаги шуъладор.
Туғларимиз рангларида
Ўхшашликни кўрдим мен.
Ҳамжиҳатлик шавқини-ю
Нашидасин сурдим мен.
Эрким билан эрки пайванд,
Сурурим-ла сурури.
Қўшилгандир, эш бўлгандир
Шууримга шуури.

* * *

*

Дўстликка жон қўшаётган
Буюк ҳиндга тасанно!
Ёпаётир кўзларида
Эзгу умид, муддао.
Хайрихоҳман унга мудом,
Хайрихоҳлик аҳдим бор.
То азалдан яхши дўстим,
Айрилмаслик шартим бор.
Тагор қалбдан терган дурни —
Ардоқлайман умрбод.
Бишинуди¹ назми учқур —
Назмим билан ҳамқанот.
Ҳинд ерида қад кўтарган
Муаззам ҳар бинога,
Кўчаларга, соҳилларга
Ёғаётган зиёга,
Мамлакатга қудрат берган
Заводга, корхонага,
Юрт чеҳрасин сўлим қилган
Азимкор нурхонага
Элимдаги донишларнинг
Фикри, зеҳни қўшилмиш,
Унинг дўстлик ришталари
Қалблараро эшилмиш.
Шу дўстликнинг замирида
Эзгу ўйлар юз очмиш.
Дунёмизга осойишу,
Тотувлик нури сочмиш.

¹ Бишинуди — янги ҳинд шеърятининг вакилларида.

* *
*

Эй, пок дилим қўшиқлари,
Ёниб учгил бетўхтов!
Бу мусаффо ҳисларимни
Чархга сочгил бетўхтов.
Озодликка зор Фаластин
Ёнин олмақ бурчимдир.
Қўллаб ҳуқуқ,
Ҳақ даъвосин,
Созим чалмоқ бурчимдир.
Эркпарварлар қўлдошиман,
Улар ёви менга ёв.
Бахт-фароғат йўлин тўсган
Ғовлар ҳам мен учун ғов.
Етим қолган,
Кўз ёш тўккан —
Гўдакларга куюнгум.
Улар учун қасос олган
Мардга боқиб суюнгум.
Бағри қонлар курашини —
Қўллайман, то тирикман.
Мадад бўлгум жафокашга,
Дардларига шерикман!

* *
*

Мен башарга тилайман шон,
Шарафларга чўмилсин!
Эрку бахтнинг гулларига
Олам қучоғи тўлсин!
Ўхшар менинг юрагимга
Африка қиёфаси.
Қалби эса яловбардор,

Елқинлардан нафаси.
Анголанинг зафаридан
Етди бошим фалакка.
Олқишларим,
Қувончларим
Кўпирмоқда юракда.
Эфиопия мардлари
Йўлдошимдир бир умр.
Ҳамжиҳатман,
Ҳамфикрман,
Ҳамюракман,
Ҳаммеҳр!
Мозамбикнинг мақсадлари
Мақсадимга уйғундир.
Истиқболу иқболидан,
Қулгусидан ёғар нур.
Хур Ҳазонр осмонида
Эркин ҳилпирар байроқ.
Янги турмуш йўлларига
Жилоси гўё маёқ.
Ўша маёқ меҳнаткашлар
Қўлидаги йўлчироқ.
Бўйлар манзил,
Ошар довои,
Келгуси бундан порлоқ.
Сабри янглиғ шеърлари бор,
Жамиладек қизлари.
Бормиш ёрқин изларимдан
Унинг янги излари.

* *
*

Қурашмоққа туғилганман,
Коммунистнинг бириман.
Башар типчи учун керак —

Бўлса, жонни бераман.
Курашдошу
Елкадошман
Кубалик ҳар ўғлонга.
Мадад қўлини узатаман,
Дармон қўшиб дармонга.
Биродарлик қўшиқларини
Куйлаётган қўшюрак —
Совет-Куба ҳамдамлигини —
Шон-шуҳратини ёяжак.
Сальвадорда жанглар жадал,
Тун ила тонг солишмиш.
Субҳидам арафасида
Зулмат-ла нур олишмиш.
Икки дунё жангги бу ҳам,
Башарга шон ёр бўлсин.
Эрк жангларини туғдорларни,
Сардорларни бор бўлсин!

* *
*

Ғазаб ўтим ёнар, Чили —
Фожияси,
Доғидан.
Ҳайғу-алам босар Хунта —
Жабридан,
Ҳийоғидан!..
Альендепинг ўлмаслигини,
Мардикларини сўйлайман.
Перуданинг ёлқинланган
Мисраларини ўйлайман.
Тун кўксини йиртар зиё,
Нур чашмалар тошажак.
Хурлик тонги отар бир кун,
Бахт ёғдусин сочажак!

Бахтга шайдо ва фидокор
Ҳар бир элга ҳамдамман.
Хоҳ қаҳратон,
Хоҳ саратон,
Хоҳ куз, баҳор — бирдамман.
Оловлардан,
Бўронлардан,
Довуллардан мен ўтгум.
Ўтлаб ўтлуғ айёмларда
Ўчоқлагум,
Ўл тутгум.
Заҳмат, меҳнат, ижод аҳли
Жарчисман,
Жарчиман!..
Типчлик, шодлик, маъмурликнинг
Жангчисман,
Жангчиман!
Хитобларим, шитобларим
Эзгуликка қанотдир.
Унга парвоз бағишлаган
Ленинча ҳур ҳаётдир.
Ўша ҳаёт севгисидан
Ҳисларим,
Тугёнларим.
Ўша ҳаёт туфайлидир
Истагу армонларим.
Эй, даъватим, нурли олам
Ҳайқириғи бўл абад!
Дилдан дилга сингиб борар
Чақириғи бўл абад!
Ленин ақлу заковатин,

Фикрин сўнмас шами бўл!
Инсоният тилакларин,
Орзуларин жами бўл!

Тошкент, 1981

МУНДАРИЖА

Ватаним	3
Ленинчи овоз	4
Ўзбекистон, яшнайбер!	6
Ҳосил байрами	8
Ишчи дўстимга	10
Зафар сари	12
Бу дунё	14
Лоқайдлик	16
Тингласин	17
Насиб бўлибдир	20
Бўстонинг сенинг	22
Марҳабо, соҳибкорим	24
Чечаклар	26
Сен яшайсан даврлар оша	28
Даъват (публицистик достон)	31

Қодирий, Рўзи.

К 56 Дўстлик нашидаси: Шеърлар ва дoston.—Т. «Ёш гвардия», 1984.—48 б.

Шеърият ихлосмандлари истеъдодли уйғур шоири Рўзи Қодирийни ҳур замон, халқлар дўстлиги, бахтиёр инсон, заволисиз севги куйчиси сифатида яхши танийдилар. Муаллиф бу тўпламда ҳам ўз анъанасига содиқ қолган.

Кадыри Рузи. Наша дружба. Стихи и поэма.

У32

К $\frac{4702570200-84}{356(04)-84}$ 56—84

На узбекском языке

Рузи Кадыри

НАША ДРУЖБА

Стихи и поэма

Редактор А. Обиджонов

Рассом А. Мамажонов

Расмлар редактори Ҳ. Раҳматуллаев

Техн. редактор Н. Мирзаева

Корректор Ш. Аминова

ИБ № 1408

Теришга берилди 14. 03. 84. Босишга рухсат этилди
20. 09. 84. Р 13189. Формати 70×90^{1/32}. № 1 босма
қоғозига. «Обыкновенно-новая» гарнитурда юқори
босма усулида босилди. Босма листи 1,5. Шартли
босма листи 1,75. Нашр. листи 1,49. Тиражи 8000.
Буюртма № 164. Баҳоси 25 т. Шартнома № 117—83.

Ўзбекистон ЛҚСМ Марказий Комитети «Еш гвардия»
нашриёти, Тошкент, 700129, Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон ССР Нашриёт полиграфия ва китоб
савдоси ишлари Давлат комитети Тошкент «Матбуот»
полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасининг 2-босма-
хонаси, Янгийўл шаҳри, Самарқанд кўчаси, 44.